

Sygn. akt II Ca 264/16

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Marta Postulska-Siwiek

Sędzia Sądu Rejonowego Krzysztof Niezgoda (delegowany)

Protokolant Maciej Bielak

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2016 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy ze skargi J. D. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 22 maja 2012 roku, wydanym w sprawie II Ca 13/12 na skutek apelacji J. D. od postanowienia Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 3 listopada 2011 roku, sygn. akt I Ns 536/08, wydanego w sprawie z wniosku J. D. z udziałem E. C. i B. W. o dział spadku po B. D. (1) i T. D.

z udziałem E. C., B. W., M. G. i P. G.

postanawia:

I. oddalić skargę;

II. zasądzić od J. D. na rzecz M. G. i P. G. kwoty po 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

III. przyznać adwokatowi M. W. kwotę 4428 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez tego adwokata z urzędu w postępowaniu odwoławczym, w tym kwotę 828 zł (osiemset dwadzieścia osiem złotych) z tytułu podatku od towarów i usług, i kwotę tę nakazać wypłacić z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie;

IV. przejść na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę od skargi w kwocie 500 zł (pięćset złotych).

Marta Postulska-Siwiek Dariusz Iskra Krzysztof Niezgoda

Sygn. akt II Ca 264/16

UZASADNIENIE

W dniu 18 marca 2016 roku do Sądu Okręgowego w Lublinie wniesiona została przez J. D. skarga o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 22 maja 2012 roku, wydanym w sprawie II Ca 13/12 na skutek apelacji J. D. od postanowienia Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 3 listopada 2011 roku, sygn. akt I Ns 536/08, wydanego w sprawie z wniosku J. D. z udziałem E. C. i B. W. o dział spadku po B. D. (1) i T. D. (k. 2-2v, 5).

J. D. wniósł o zmianę postanowienia z dnia 22 maja 2012 roku i dokonanie działu spadku po B. D. (1) oraz T. D. i przyznanie wnioskodawcy na własność nieruchomości położonej w K., składającej się z działki numer (...), dla której

Sąd Rejonowy w Kraśniku prowadzi księgę wieczystą (...), bez spłat i dopłat na rzecz uczestniczek, ewentualnie o uchylenie postanowienia o dziale spadku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kraśniku.

Jako podstawę wznowienia wnioskodawca wskazał okoliczność, że E. C. wyrokiem Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 17 marca 2015 roku została uznana za winną tego, że w okresie od dnia 24 maja 2011 roku do dnia 3 listopada 2011 roku w K., działając z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziła J. D. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 71268,80 zł za pomocą wprowadzenia Sądu Rejonowego w Kraśniku w błąd poprzez przedłożenie w dniu 24 maja 2011 roku w Sądzie Rejonowym w Kraśniku w sprawie o dział spadku – I Ns 536/08 zaświadczenia (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej Oddział w K. z dnia 20 kwietnia 2011 roku o stanie oszczędności na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym S., pozwalającym na spłatę J. D., i żądanie dokonania działu spadku po B. D. (1) i T. D. i przyznania jej na własność nieruchomości położonej w K., składającej się z działki o numerze ewidencyjnym (...), zabudowanej domem mieszkalnym, z jednoczesnym orzeczeniem zobowiązania do spłaty J. D. poprzez uiszczenie na jego rzecz kwoty 71268,80 zł, co doprowadziło do wydania w dniu 3 listopada 2011 roku postanowienia zgodnie z przedmiotowym wnioskiem, a następnie nie wywiązała się z zobowiązania z uwagi na wyzbycie się środków finansowych rzekomo przeznaczonych na spłatę J. D..

*

W odpowiedzi na skargę uczestnicy P. G. i M. G. wnieśli o odrzucenie skargi w całości oraz o zasądzenie od J. D. solidarnie na rzecz P. G. i M. G. kosztów postępowania według norm przepisanych, a na wypadek merytorycznego rozpoznania skargi wnieśli o oddalenie skargi, jako bezzasadnej, oraz o zasądzenie od J. D. solidarnie na rzecz P. G. i M. G. kosztów postępowania według norm przepisanych (k. 60-65).

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik wnioskodawcy popierał skargę, wnosił o uchylenie postanowienia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Wnosił także o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, oświadczając, że nie zostały one zapłacone ani w całości, ani w części. Pełnomocnik wnioskodawcy wnosił również o nieobciążanie wnioskodawcy kosztami postępowania na podstawie art. 102 k.p.c. (k. 92v).

Pełnomocnik P. G. i M. G. zajął takie stanowisko jak w odpowiedzi na skargę (k. 92).

Do powyższego stanowiska pełnomocnika uczestników przyłączyła się również E. C. w imieniu własnym i B. W. (k. 93).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Na wstępie należy wskazać, że nie był uzasadniony wniosek P. G. i M. G. o odrzucenie skargi. Nie zachodziły podstawy faktyczne odrzucenia skargi przewidziane w przepisach art. 410 § 1 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Skarga wniesiona przez J. D. była dopuszczalna, wniesiona została z zachowaniem ustawowego terminu, jak również opierała się na ustawowej podstawie wznowienia.

Okoliczności przytoczone przez J. D., a mające stanowić podstawę wznowienia postępowania, wskazują, że wnioskodawca powołuje się na taką podstawę wznowienia, której rodzaj został wskazany w treści przepisów art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 524 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a mianowicie, że postanowienie zostało uzyskane za pomocą przestępstwa.

Treść prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 17 marca 2015 roku, wydanego w sprawie II K 218/14, wskazuje, że E. C. dopuściła się przestępstwa oszustwa celem wykazania w postępowaniu o dział spadku po

rodzicach – B. D. (1) i T. D., że posiada środki finansowe na spłatę wnioskodawcy w razie przyznania jej nieruchomości będącej przedmiotem działu.

Z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 22 maja 2012 roku, wydanego w sprawie II Ca 13/12 na skutek apelacji J. D. od postanowienia Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 3 listopada 2011 roku, sygn. akt I Ns 536/08, wydanego w sprawie z wniosku J. D. z udziałem E. C. i B. W. o dział spadku po B. D. (1) i T. D., wynika, że przedstawienie przez E. C. zaświadczenia bankowego, potwierdzającego zgromadzenie przez nią na rachunku bankowym środków wystarczających na zapłatę spłaty na rzecz J. D. w razie przyznania uczestnicze spornej nieruchomości, stanowiło istotny element stanu faktycznego przemawiający za przyznaniem nieruchomości uczestnicze, chociaż nie była to okoliczność wyłączna.

Przepis art. 412 § 1 k.p.c., mający odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym, stanowi, że Sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia. Nie oznacza to jednak, że w przypadku wznowienia postępowania nie powinny być wzięte pod uwagę zmiany stanu faktycznego, jakie nastąpiły po uprawomocnieniu się orzeczenia objętego skargą o wznowienie postępowania. Warunkiem koniecznym jest jednak to, aby powoływanie przez strony i uczestników postępowania okoliczności faktycznych i środków dowodowych w ramach kontynuowania rozpoznawania sprawy mieściło się w granicach przedmiotowych i podmiotowych wznowienia, a więc następowało tylko w odniesieniu do tej części przedmiotu sporu, który został objęty wznowieniem, czyli działaniem ustalonej podstawy wznowienia¹.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy takie zmiany nastąpiły.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na bezsporną okoliczność, że nieruchomość objęta postanowieniem Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 3 listopada 2011 roku została sprzedana przez E. C. M. G. i P. G. w dniu 25 września 2014 roku, na co wskazuje sam skarżący w treści skargi. Aktualnie nieruchomość ta jest oznaczona w ewidencji gruntów jako działka numer (...), a jej powierzchnię określono na 0,1770 ha.

W postępowaniu o dział spadku nie ma nawet odpowiedniego zastosowania przepis art. 192 pkt 3 k.p.c., a więc uczestnicy tego postępowania powinni brać pod uwagę fakt zgodnego z prawem zbycia przedmiotów wchodzących w skład spadku lub udziałów w tych przedmiotach.

Po drugie, J. D. otrzymał już od E. C. całą spłatę zasądzoną postanowieniem Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 3 listopada 2011 roku, powiększoną o odsetki za opóźnienie. W dniu 16 kwietnia 2013 roku J. D. złożył wniosek egzekucyjny do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. Rafała Wołoszyna, w którym wniósł o wyegzekwowanie od E. C. spłaty w kwocie 71268,60 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 23 maja 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 12 zł z tytułu kosztów nadania klauzuli wykonalności (akta sprawy Km (...)).

Wierzyciel wniósł o wszczęcie egzekucji z wynagrodzenia za pracę dłużnika, z rachunku bankowego w (...) Banku (...) Spółce Akcyjnej Oddział w K., z ustalonych wierzytelności lub innych praw majątkowych oraz z nieruchomości położonej w K., a objętej księgą wieczystą (...).

Wskazanie egzekucji z nieruchomości objętej księgą wieczystą (...), jako jednego ze sposobów egzekucji, świadczy jednoznacznie o tym, że J. D. liczył się z tym, że nieruchomość może zostać sprzedana przez Komornika osobie trzeciej w związku z toczącym się postępowaniem egzekucyjnym. Jeżeli weźmie się dodatkowo pod uwagę fakt, że w dniu 12 sierpnia 2013 roku J. D. złożył zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez E. C., to nasuwa się jednoznaczny wniosek, że J. D. nie był w tym momencie zainteresowany uzyskaniem prawa własności przedmiotowej nieruchomości.

W dniu 25 września 2014 roku, niezwłocznie po sprzedaży przez siebie nieruchomości, E. C. zapłaciła na rachunek Komornika trzy kwoty 20000 zł, 50000 zł i 38133,38 zł (karta rozliczeniowa w aktach Km (...)).

Początkowo wierzyciel odmówił przyjęcia przesłanej mu przez Komornika kwoty 93413,14 zł, jednak ostatecznie wierzyciel przyjął kwotę wygezekwowaną przez Komornika (k. 162-163 akt sprawy Km (...)).

Otrzymałą kwotę 108133,38 zł J. D. przeznaczył na zakup lokalu mieszkalnego, do którego wyprowadził się z nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...).

Dodatkowo należy wskazać, że w dniu 9 marca 2015 roku w sprawie I C 676/14 toczącej się przed Sądem Rejonowym w Kraśniku została zawarta ugoda pomiędzy P. G., jako powodem, a B. D. (2) i M. D., reprezentowaną przez J. D., jako pozwanymi, w której pozwane zobowiązały się do opuszczenia, opróżnienia ze swoich rzeczy oraz wydania powodowi nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), objętej księgą wieczystą (...), do końca kwietnia 2015 roku².

Budynek mieszkalny, który w chwili uprawomocnienia się postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 22 maja 2012 roku stał na nieruchomości objętej księgą wieczystą (...), został w późniejszym czasie rozebrany przez nabywców nieruchomości (okoliczność bezsporna).

W 2016 roku P. G. i M. G. rozpoczęli na nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) inwestycję budowlaną polegającą na rozbudowie budynku mieszkalno-biurowego znajdującego się na działce numer (...) o budynek mieszkalno-biurowy mający znajdować się na działce numer (...) (k. 68-89).

Nowe okoliczności faktyczne, które zaistniały po uprawomocnieniu się postanowienia z dnia 22 maja 2012 roku, przemawiają za tym, aby pomimo istnienia podstawy wznowienia, na którą powołuje się wnioskodawca, utrzymany został sposób podziału majątku spadkowego po B. D. (1) i T. D., określony postanowieniem Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 3 listopada 2011 roku i podtrzymany przez Sąd Okręgowy w Lublinie przy rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy.

Wnioskodawca i jego rodzina mają zaspokojone potrzeby mieszkaniowe. Ponadto wnioskodawca nie dysponuje środkami finansowymi, które na wypadek przyznania mu nieruchomości pozwalałyby na zwrot E. C. otrzymanej spłaty, na zwrot E. C. nakładów na spadkową nieruchomość, wreszcie na uiszczenie spłat dla E. C. i B. W. oraz na ewentualny zwrot nakładów poczynionych przez P. G. i M. G..

Stanowisko wnioskodawcy zajęte na rozprawie apelacyjnej jednoznacznie wskazuje, że nie posiada on środków na wykonanie wskazanych wyżej obowiązków. Środki te z całą pewnością przekraczałyby kwotę 300000 zł.

Mając na uwadze powyższe rozważania, należało oddalić skargę o wznowienie postępowania, gdyż istnienie podstawy wznowienia nie zmienia prawidłowości rozstrzygnięcia w przedmiocie działu spadku po B. D. (1) i T. D..

*

Na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy postanowił zasądzić od J. D. na rzecz M. G. i P. G. kwoty po 1800 zł na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W związku z tym, że skarga o wznowienie postępowania została oddalona, należało zasądzić od wnioskodawcy na rzecz M. G. i P. G. zwrot kosztów poniesionych przez nich w postępowaniu ze skargi. Koszty te obejmują wynagrodzenie pełnomocnika procesowego tych uczestników, ustalone na podstawie § 6 pkt 3 w zw. z § 2 pkt 6 i w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800) w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1668).

Wprawdzie M. G. i P. G. nie są spadkobiercami B. D. (1) i T. D., a w związku z tym nie uczestniczyli w dziale spadku po tych osobach, jednak poprzez nabycie od E. C. nieruchomości, która wchodziła w skład spadku, ich pozycja procesowa, jako obecnych uczestników postępowania ze skargi o wznowienie postępowania o dział spadku, jest z punktu widzenia orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego taka sama, jak uczestników, którzy byli spadkobiercami. W

związku z tym kosztem M. G. i P. G. jest jedno wynagrodzenie ich pełnomocnika procesowego, którego wysokość została ustalona według stawki obliczonej na podstawie § 2 rozporządzenia od wartości udziału w majątku spadkowym obejmującym sporną nieruchomość, jaki przysługiwał E. C., a więc 71268,80 zł.

Sąd Okręgowy zasądził ten koszt w sposób podzielny w częściach równych, gdyż brak jest podstawy prawnej do solidarnego zasądzenia kosztów postępowania na rzecz uczestników.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw faktycznych do zastosowania w rozpoznawanej sprawie przepisów art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Nie kwestionując wagi przestępstwa, za które została skazana E. C., należy wskazać, że późniejsze działania wnioskodawcy, w tym także złożenie skargi o wznowienie postępowania, miały na celu swoiste odegranie się na uczestnicze. J. D. wiedział o wszystkich wskazanych wyżej nowych okolicznościach faktycznych, które nastąpiły po prawomocnym zakończeniu sprawy I Ns 536/08 o dział spadku. Pomimo przyjęcia i wydatkowania na zakup nowego mieszkania wyegzekwowanych od E. C. pieniędzy, pomimo zmiany stanu faktycznego (wyburzenie budynku) i prawnego nieruchomości, pomimo braku środków na rozliczenia finansowe związane z działem spadku w pełni świadomie zdecydował się na wniesienie skargi o wznowienie postępowania. Powinien zatem zwrócić osobom uprawnionym koszty tego postępowania. Wszczęcie postępowania w sprawie cywilnej nie może bowiem prowadzić do narażenia strony przeciwnej lub innych osób biorących udział w sprawie na poniesienie kosztów i brak możliwości ich odzyskania na wypadek przegrania sprawy przez osobę wszczynającą postępowanie.

*

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2015 roku, poz. 615 – tekst jednolity ze zmianami) w związku z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1801) oraz w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714) Sąd Okręgowy postanowił przyznać adwokatowi M. W. kwotę 4428 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez tego adwokata z urzędu w postępowaniu odwoławczym, w tym kwotę 828 zł z tytułu podatku od towarów i usług, i kwotę tę nakazać wypłacić z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie.

Przyznana kwota obejmuje opłatę za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego, obliczoną według stawki określonej w § 12 pkt 3 w zw. z § 8 pkt 6 i w zw. z § 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku i powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług.

*

Na podstawie art. 113 ust. 1 (a contrario) ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2016 r., poz. 623 – tekst jednolity) Sąd Okręgowy postanowił przejąć na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę od skargi w kwocie 500 zł.

W związku z tym, że skarga została oddalona w całości, a J. D. był zwolniony w całości od opłaty od skargi, brak jest pomiotu, na który mógłby zostać włożony obowiązek zapłaty nieuiszczonej opłaty na rzecz Skarbu Państwa.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w postanowieniu.

Krzysztof Niezgoda Dariusz Iskra Marta Postulska-Siwek

1 Por. K. Weitz, Komentarz do art. 412 Kodeksu postępowania cywilnego, Lex.

2 Wniosek wynikający z treści ugody.